

מוסא נאסיף: סיפורו של מהפכן בלתי-נלאה

מחבר: עיסאם מח'ול.

תאריך: 9 בינואר 2019.

מקור: עיתון "זמננו" - גיליון 2019 2.

תמלול/קידוד/הגהה: גל י.

רבים ליוו בשבוע שעבר בחיפה את הלוחם הקומוניסטי הוותיק מוסא נאסיף בדרכו האחרונה. נאסיף היה איש קרבות, שהחזיק בעמדות עקרוניות ונחשב בעיני רבים מהפכן בלתי-נלאה. בן 93 היה נאסיף במותו, ולפי בקשתו נקבר בבית הקברות המרוניטי בעיר ללא טקסים או סממנים דתיים.

הוא עזב את בית הספר בכפרו עין-אבל בדרום לבנון בהיותו בן 10 בלבד, כדי להצטרף לגדודי הילדים שעבדו בתנאי ניצול מחפירים במפעל ייצור הטבק בחיפה.

מוסא נאסיף, הנער מדרום לבנון, התחלק עם העם הפלסטיני בנכבה: במאי 1948 מצא עצמו מגורש, יחד עם עשרות אלפי פליטי חיפה, בידי הכוחות הצבאיים הציוניים. בדרום לבנון גילה מוסא שגם הוא פליט בעין-אבל, כפר הולדתו.

המהפכן המורד סירב לקבל את רוע הגזירה. הוא החל לנהל מאבק, יחד עם המוני הפליטים הפלסטינים, כדי לשוב למולדתו השנייה ולעירו המאמצת חיפה. נאסיף נמנה עם ראשוני ה"מסתננים" ממחנות הפליטים בדרום לבנון בחזרה לפלסטין. הוא השתקע בכפר מע'אר, ומשם שב לחיפה.

במארס 2015, לקראת יום הולדתו ה-90, פרסם את ספרו עב הכרס "טורים של מהפכן ערבי אינטרנציונליסטי", ובו הופיעה אסופת מאמרים שפרסם לאורך השנים בעיתון "אל-אתיחאד". במאמריו פירש את עמדותיו ותפישת העולם המעמדית והאינטרנציונליסטית שבה דגל בכל רמ"ח איבריו: הוא כתב על נושאים מקומיים, אזוריים ובינלאומיים, וניהל ויכוחים בנושאים שהעסיקו את מעמד העובדים, את העמים המדוכאים ואת לוחמי החופש באזור ובעולם כולו.

הוא התפלמס עם מעצבי התודעה הציבורית המתעתעת לגבי תפקידם של מוסדות דתיים, עם המוסדות המייצרים תודעה כוזבת ומול אינטלקטואלים בשירות האידיאולוגיה השלטת ובשירות שלטון ההון.

לרגל הוצאת ספרו, ארגן מכון אמיל תומא ללימודים ישראליים ופלסטיניים, בשיתוף מועדון חיפה לתרבות, ערב הוקרה לחבר מוסא נאסיף.

בערב ההוקרה סיפר יו"ר המכון וכותב שורות אלה כך: "עוד בנעוריו, היה מוסא מעורה במתרחש. כשפנה הנער העובד יום אחד לדוכן העיתונים בעיר התחתית בחיפה כדי לקנות את העיתון 'פלסטין', תוך שהוא מהלל את היטלר ואת גרמניה הנאצית, קיבל סטירה עדינה מבעל הדוכן. הוא הסביר לנער המתלהב מדוע האימפריאליזם הגרמני הוא הסכנה הגדולה ביותר לעמים ולמעמד העובדים.

"לאחר שסטר לו ושוחח עמו, הושיט לו בעל דוכן העיתונים, הקומוניסט הוותיק בולוס פרח, גיליון חינו של העיתון 'אל-אתיחאד'. מאז השתנו חייו, והשתנו המושגים והשפה של הנער ממפעל הטבק בחיפה. הנער הפך מקורא 'אל-אתיחאד' לחלק בלתי-נפרד מהתנועה הקומוניסטית בארץ עד יומו האחרון".

נאסיף עבד בבניין ומאוחר יותר כנהג משאית. בחיפה היה פעיל בשורות המפלגה הקומוניסטית הישראלית (מק"י). הוא חי בקרבם של אנשים הפשוטים, וספג את המצוקות שלהם במקומות העבודה ובשכונות העיר. כקומוניסט הוא הבין כי שם נמצא החיבור הטבעי שלו.

בגיל 90 עוד אפשר היה לפגוש אותו בדרך להפגנה, לסימפוזיון או לעבודה. מדי לילה יצא לעבודה בשמירה באתר בנייה במפרץ חיפה. והרי, מי שנאמן באדיקות לעקרונות הקומוניזם ולערכי המפלגה - בהחלט מוכשר לשמירה על כל דבר אחר.

במלאות 30 שנה למותו של המנהיג הקומוניסטי אמיל תומא, באוגוסט 2015, קיים מכון אמיל תומא אירוע, בו סיפרו חברים וותיקים על תומא ועל חוויותיהם מההיכרות עמו. אחד המשתתפים במעגל הדיון, אותו הנחתה וניהלה ניסרין מורקוס, היה מוסא נאסיף. כשתיארה את זיכרונותיה מערב זה כתבה מורקוס: "התלהבותו כשדיבר על המפלגה ועל החבר אמיל תומא משכה את תשומת לבי. הוא דמה לניצוץ שמדליק מחדש את האש. כך תפשתי אותו. הוא הקדים בכמה דקות, וסיפר לי שהוא היה כמו הצל של החבר אמיל תומא. הוא נסע אתו והסיע אותו לאסיפות, לפגישות ולהרצאות רבות".

אין ספק שמוסא לא רק ליווה את תומא, אלא ספג והפנים את העקרונות ואת הערכים הקומוניסטיים אותם גילם המנהיג הדגול אמיל תומא. נאסיף האמין תמיד, כי פוליטיקה היא עניינם של ההמונים, ולכן זו חשובה מכדי להשאירה נחלתם של הפוליטיקאים בלבד. מבחינתו, פוליטיקה מהפכנית היא המסר של המהפכנים לציבור, ומוסא נאסיף חי עד יומו האחרון כמהפכן שתפקידו לשנות את העולם.

עבור נאסיף, ודור הקומוניסטים שהוא מייצג, לא הייתה אפשרות להפריד את התיאוריה המרקסיסטית מהמאבקים הרבים. תיאוריה המתקיימת באופן מנותק מהמאבק הפוליטי המהפכני לא תהא חיה, כפי שאין תוחלת במאבק פוליטי המנותק מהתיאוריה של השינוי המהפכני.

במובן זה, המרקסיזם-לניניזם אותו ספג נאסיף, יחד עם הניצול המעמדי המחפיר ממנו סבל עוד כנער - הם שחידדו את הכרתו המעמדית ופיתחו את חוש המאבק הפרולטרי אצלו. הם הפכו בשבילו כלי חשיבה ומאבק חשובים להבנת העולם סביבו ולמאבק למען השינוי המהפכני. מוסא נאסיף היה קומוניסט אמתי.